

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2016

Danderyds kommun

Micaela Hedin
*Certifierad kommunal
revisor*

Lars Wallén
Aukt. revisor
Sonja Moré
Ebba Lind
Revisionskonsulter

Mars 2017

Innehåll

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	3
2.1.	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2.	Revisionskriterier	4
3.	Granskningsresultat	5
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	5
3.1.1.	Iakttagelser	5
3.1.2.	Revisionell bedömning	5
3.2.	God ekonomisk hushållning	6
3.2.1.	Iakttagelser	6
3.2.2.	Revisionell bedömning	7
3.3.	Rättvisande räkenskaper	7
3.3.1.	Iakttagelser	7
3.3.2.	Revisionell bedömning	9

1. *Sammanfattning*

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens årsredovisning för 2016. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2016.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De övergripande sju finansiella målen för 2016 är uppfyllda.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens rapportering, att verksamhetens utfall delvis är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. Av åtta övergripande verksamhetsmässiga mål är sex mål uppfyllda och två mål är delvis uppfyllda 2016.

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är i allt väsentligt upprättade enligt god redovisningssed.

De avvikelser som identifierats uppgår inte till väsentliga belopp att det påverkar bedömningen om rättvisande räkenskaper.

2. Inledning

I lag om kommunal redovisning regleras externredovisningen för kommuner och lands-ting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är kommunstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredo- visningens upprättande.

2.1. Syfte och revisionsfrågor

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kom- munal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9 a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finan- siering och ekonomiska ställning?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekono- misk hushållning som fullmäktige beslutat om. Granskning av resultatsammanställning för VA-verksamheten och renhållningsverksamheten omfattas inte av denna granskning.

Nämndernas rapportering till fullmäktige har granskats såsom den presenteras i årsredo- visningen.

Granskningen har utförts enligt god revisionssed för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild.

Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma. Vårt uppdrag omfattar inte en granskning och prövning om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med kommunens ekonomikontor. Granskningen har utförts enligt god revisionssed med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktas i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som presenterades 2017-03-13. Kommunstyrelsen fastställer årsredovisningen 2017-04-04 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2017-04-24.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef och redovisningschef.

2.2. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Lag om kommunal redovisning (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Fullmäktiges beslutade mål om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Iakttagelser

Utveckling av kommunens verksamhet

I förvaltningsberättelsen redovisas väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret.

Av årsredovisningen framgår i tillräcklig omfattning den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och verbal information.

Förvaltningsberättelsen innehåller även information om andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och verksamhet. I Danderyds kommun finns ett koncernföretag, Djursholms AB.

Investeringsredovisning

Årets investeringar redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Årets investeringar uppgick till 207,3 mnkr, vilket innebar en budgetavvikelse på -116,4 mnkr. I förvaltningsberättelsen ges en mycket kortfattad förklaring till den stora budgetavvikelsen. Kompletterande information avseende investeringsredovisningen ges i respektive nämnds verksamhetsberättelse, även detta dock i relativt begränsad omfattning.

Driftredovisning

Utfallet av kommunens driftverksamhet redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Upplysningar om orsaker till nämndernas budgetavvikelser lämnas. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Balanskravsresultat

Förvaltningsberättelsen innehåller en balanskravsutredning i enlighet med KRL.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Förvaltningsberättelsen innehåller en utvärdering av ekonomisk ställning.

3.1.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

3.2. God ekonomisk hushållning

3.2.1. Iakttagelser

Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens sju övergripande finansiella mål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2016:

Övergripande finansiella mål (kort sikt)	Utfall 2016	Kommunstyrelsens måluppfyllelse
Resultat > 0 % av skatteintäkter och generella statsbidrag.	9,7 %	Målet bedöms vara uppfyllt.
Resultat enligt balanskravet > 0 % av skatteintäkter och generella statsbidrag.	8,8 %	Målet bedöms vara uppfyllt.
Genomsnittlig nettokostnadsutveckling < 3,2 %	2,1 %	Målet bedöms vara uppfyllt.
Soliditet = 55 %	61,4 %	Målet bedöms vara uppfyllt.
Soliditet inklusive pensionsåtaganden = 33 %	37,9 %	Målet bedöms vara uppfyllt.
Självfinansieringsgrad av årets nyinvesteringar = 50 %	91,1 %	Målet bedöms vara uppfyllt.
Nettokostnadernas andel av skatteintäkterna = 100 %	91,4 %	Målet bedöms vara uppfyllt.

Av redovisningen framgår att samtliga mål uppfylls.

Mål för verksamheten

Kommunfullmäktige har fastställt åtta övergripande verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning i budgeten 2016:

Övergripande verksamhetsmässiga mål	Kommunstyrelsens måluppfyllelse
Danderyd skall vara en bra och attraktiv kommun att bo och verka i.	Målet bedöms vara uppfyllt.
Danderyd skall erbjuda sina invånare stor valfrihet i den kommunala servicen utifrån individens önskemål och förutsättningar.	Målet bedöms vara uppfyllt.
Danderydsborna skall erbjudas en bra och attraktiv service.	Målet bedöms vara delvis uppfyllt.
God ekonomisk hushållning skall vara en vägledande princip för all kommunal verksamhet.	Målet bedöms vara uppfyllt.
Kommunen skall ge goda förutsättningar för ett varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter.	Målet bedöms vara uppfyllt.

Företag verksamma i kommunen skall erbjudas ett gott näringslivsklimat.	Målet bedöms vara uppfyllt.
Kommunen skall ha låg kommunalskatt.	Målet bedöms vara uppfyllt.
Danderyds kommun skall ha en god och hälsosam miljö samt arbeta för en långsiktigt hållbar utveckling.	Målet bedöms vara delvis uppfyllt.

Vi konstaterar att samtliga övergripande verksamhetsmässiga mål som fullmäktige fastställt följs upp i årsredovisningen. Vi delar kommunstyrelsens samlade bedömning att sex av åtta verksamhetsmässiga mål har uppfyllts 2016 samt att målen om att "Danderydsborna skall erbjudas en bra och attraktiv service" och "Danderyds kommun skall ha en god och hälsosam miljö samt arbeta för en långsiktigt hållbar utveckling" delvis är uppfyllda.

3.2.2. *Revisionell bedömning*

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De sju övergripande finansiella målen för 2016 är uppfyllda.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens rapportering, att verksamhetens utfall delvis är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. Av åtta övergripande verksamhetsmässiga mål är sex mål uppfyllda och två mål är delvis uppfyllda 2016.

3.3. *Rättvisande räkenskaper*

3.3.1. *Iakttagelser*

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt KRL 5.1. Resultaträkningen omfattar tillräckliga noter.

Resultaträkningen redovisar i allt väsentligt samtliga kommunens intäkter och kostnader för året samt hur det egna kapitalet har förändrats under räkenskapsåret.

Årets resultat är positivt och uppgår till 157,7 mnkr (37,6 mnkr). Resultatet medför därför en positiv avvikelse mot budget med ca 63,5 mnkr. Kommentarer lämnas till budgetavvikelserna. Den huvudsakliga orsaken till den stora positiva budgetavvikelsen förklaras av att kommunens intäkter från exploatering uppgick till 77,4 mnkr mer än budgeterat.

I jämförelse med föregående år har verksamhetens intäkter ökat med 204,5 mnkr, verksamhetens kostnader ökat med 146 mnkr och årets avskrivningar ökat med 10,8 mnkr. Verksamhetens nettokostnader blir därmed sammantaget 48,6 mnkr lägre 2016 än 2015. Förklaringar lämnas till förändringarna jämfört med föregående år.

Resultaträkning, mnkr	Utfall 2016	Budget 2016	Budgetavvikelse	Utfall 2015
Verksamhetens intäkter	826,5			622,0
Verksamhetens kostnader	- 2 217,1			- 2 072,1
Jämförelsestörande post	0			0
Avskrivningar	- 104,9			- 94,1
Verksamhetens net- tokostnader	- 1 495,6	- 1 529,6	34,0	- 1 544,2
Skatteintäkter	2 139,4	2 142,0	- 2,6	2 018,0
Generella statsbidrag och utjämning	- 503,6	- 510,2	6,6	- 442,0
Finansiella intäkter	17,5	0,0	17,5	7,5
Finansiella kostnader	- 0,1	- 8,1	- 0,1	- 1,6
Årets resultat	157,7	94,2	63,5	37,6

Vid granskningen av resultaträkningen har bland annat följande avvikelser noterats:

- I samband med delårsbokslutsgranskningen 2016 konstaterade PwC att det fanns uteblivna avskrivningar till följd av för sena aktiveringar av avslutade investeringsprojekt uppgående till ca 1,2 mnkr. Kommunen har inte gjort retroaktiva avskrivningar av dessa poster till bokslutet. Följaktligen medför detta en resultatförbättring i bokslutet 2016 motsvarande de uteblivna avskrivningarna.

Totalt uppgår resultatfelen ovan till 1,2 mnkr vilket inte bedöms vara tillräckligt väsentligt att det påverkar bedömningen om rättvisande räkenskaper.

Balansräkning

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Balansräkningen redovisar i allt väsentligt kommunens tillgångar, avsättningar och skulder per balansdagen. Balansposterna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade samt har värderats enligt principerna i KRL.

Från och med 2014 finns ett specifikt krav på komponentavskrivning av kommunens materiella anläggningstillgångar (RKR 11.4). Under året har kommunen vidtagit åtgärder för att anpassa sin redovisning till detta krav. Kommunen tillämpar komponentavskrivning sedan juli 2016 på nya investeringar (dvs projekt som är startade och avslutade under 2016) och har gjort retroaktiv hantering av beräknad utebliven komponentavskrivning på befintliga (dvs tidigare aktiverade) anläggningar och bokfört mellanskillnaden som avskrivningar.

Vid granskningen av balansräkningen har följande väsentliga avvikelser noterats:

- Vid stickprovsgranskning av årets anskaffningar på maskiner och inventarier har en felklassificering uppgående till 4,3 mnkr identifierats. Det avser utveckling av mjukvara/IT-system som felaktigt klassificerats som maskiner och inventarier. Korrekt klassificering hade varit att hantera det som en immateriell tillgång.

Felklassificeringen påverkar varken årets resultat eller balansomslutningen men speglar en felaktig verklighetsbild av kommunens tillgångsmassa samt strider mot KRL:s krav på uppställning och specifikation av anläggningstillgångar i balansräkningen.

- Kortfristiga skulder är för högt värderade (ca 3,2 mnkr) till följd av att stimulansmedel erhållna 2013-2015 felaktigt bokförts som förutbetalda intäkter. Det finns inget motprestationskrav för dessa ersättningar vilket medför att de skulle intäktsförts till fullo i respektive år.

Felen ovan bedöms dock ej vara så materiella att de påverkar bedömningen om rättvisande räkenskaper.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är i allt väsentligt uppställd i enlighet med gällande rekommendation. Dock noterar vi att notapparaten kan utvecklas. Överensstämmelse med övriga delar av årsredovisningen finns.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är uppställda jämte kommunens räkenskaper och omfattar motsvarande noter. Uppställningen följer god redovisningssed.

Konsolideringen innefattar samtliga bolag i kommunkoncernen, dvs Djursholms AB, som enligt kraven i RKR:s rekommendation 8.2 Sammanställd redovisning ska ingå. Eliminering av koncerninterna poster har i allt väsentligt utförts.

Tilläggsupplysningar och redovisningsprinciper

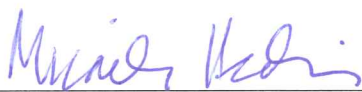
Årsredovisningen lämnar i allt väsentligt tillräckliga tilläggsupplysningar och redogör för tillämpade redovisningsprinciper i tillräcklig omfattning.

3.3.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är i allt väsentligt upprättade enligt god redovisningssed.

De avvikelser som identifierats uppgår inte till väsentliga belopp att det påverkar bedömningen om rättvisande räkenskaper.

2017-04-05

Micaela Hedin
Uppdragsledare

Lars Wallén/Sonja Moré
Projektledare